

Pradžia>Jūsų teisės>Nusikaltimų aukos>Žalos atlyginimas>Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis

Civilinės teisėnos srityje nebaigtos procedūros ir procesai, pradėti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bus tęsiami pagal ES teisę. Remiantis abipusiu susitarimu su Jungtine Karalyste, atitinkama su Jungtine Karalyste susijusi informacija E. teisingumo portale bus saugoma iki 2024 m. pabaigos.

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis

Anglija ir Velsas

Kaip galiu pareiklausti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Pagal teisės aktus žalos atlyginimas yra asmeniui už nuostolius arba sužalojimą priteisiama kompensacijos suma, paprastai pinigais. Šie reikalavimai paprastai teikiami civilinių bylų teismuose ir paprastai nėra susiję su nusikalstama veika arba nusikaltėliu. Tačiau jeigu jūs nukentėjote nuo smurtinio nusikaltimo, jūs galite kreiptis kompensacijos – tai būtų kompensacija už nusikaltimą, kuri skiriasi nuo kompensacijos reikalavimo pagal civilinę ar deliktinę teisę.

Teismai gali priimti nutartis dėl kompensacijos, kuriomis nurodo nusikaltėliui atlyginti finansinę žalą nukentėjusiajam, visų pirma asmens sužalojimą, nuostolius arba žalą. Vyriausybė mano, jog svarbu, kad nusikaltėliai atlygintų savo nusikaltimais padarytą žalą, ir per pastaruosius keletą metų ši tvarka buvo sugriežtinta įpareigojant teismus atitinkamais atvejais priimti nutartį dėl kompensacijos ir panaikinant 5 000 GBP ribą, taikytą kompensacijoms, magistratų teisme priteisiamoms iš 18 metų arba vyresnių nusikaltėlių. Įgaliojimai nurodyti sumokėti kompensaciją nukentėjusiesiems reiškia, kad teismai, atsižvelgdami į nusikaltėlio galimybes, kaip žalos atitaisymo priemonę gali nurodyti sumokėti kompensaciją.

Jeigu dėl kito asmens veiksmo ar neveikimo patyrėte nuostolį, pvz., praradote pajamas, turtą ar netgi patyrėte asmens sužalojimą, jūs galite turėti teisę pateikti reikalavimą atlyginti šiuos nuostolius. Toks reikalavimas pateikiamas civilinių bylų teismuose ir visiškai nepriklauso nuo to, ar vyksta baudžiamasis procesas.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Reikalavimas pagal deliktinę teisę yra visiškai atskiras nuo baudžiamojo proceso. Tačiau teikiant reikalavimą pagal deliktinę teisę nuteisimo faktas gali būti naudojamas kaip įrodymas, kad nusikaltėlis padarė tai, kuo yra kaltinamas. Todėl kai kuriais atvejais gali būti patartina palaukti iki baudžiamojo proceso pabaigos, o tik tada pateikti reikalavimą pagal deliktinę teisę.

Ko galiu reiklausti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Teikiant civilinį ieškinį galima reiklausti įvairių rūšių žalos atlyginimo, priklausomai nuo patirtų nuostolių, žalos arba sužalojimo, tačiau iš esmės galite reiklausti atlyginti piniginius nuostolius, pajamas, žalą turtui ir pan. arba (asmens sužalojimo atveju) atlyginti už skausmą, kančias ir diskomfortą. Bet koks žalos atlyginimas yra skirtas tam, kad būtų atkurta tokia pati padėtis, kurioje būtumėte buvęs, jeigu incidentas nebūtų įvykęs. Turėtų būti nurodytos įvairios nuostolių rūšys.

Bet kokia priteista civilinės žalos suma bus išskaičiuota iš sumos, skirtos pagal Kompensavimo už nusikaltimo metu patirtus sužalojimus sistemą.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Taip, prašymai Anglijoje ir Velse pateikiami užpildant prašymo formą N1. Daugiau informacijos pateikiama adresu

<https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money>. Jeigu Europoje teikiami reikalavimai dėl mažesnės negu 5 000 EUR piniginės sumos, gali būti įmanoma ginčo tvarka nagrinėjamosiose bylose taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą arba Europos mokėjimo įsakymą. Taip pat žr. adresu <https://www.gov.uk/recover-debt-from-elsewhere-in-european-union>.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Civilinis ieškinys reiškia, kad dalykai, dėl kurių skundžiamasi, turi būti įrodyti remiantis tikimybių pusiausvyra, taigi, siekiant įvykdyti šį kriterijų, reikės pateikti pakankamai atsakovo elgesio, kuriuo, teigiama, buvo padaryti nuostoliai, įrodymų, taip pat įrodymų, kad nuostoliai buvo padaryti būtent tuo elgesiu. Taip pat teks įrodyti nuostolių sumą, o tam reikalingi įrodymai priklausys nuo to, ko reikalaujama, – paprastai tai bus kvitai, pardavimo sąskaitos, atlyginimo lapeliai ir panašūs dokumentai, kuriais įrodomi finansiniai nuostoliai, taip pat medicininės pažymos, kuriomis įrodomi asmens sužalojimai.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Taip, mokesčiai taikomi, jie priklauso nuo ieškinio vertės, daugiau informacijos žr. adresu <https://formfinder.hmctsformfinder.justice.gov.uk/ex50-eng.pdf>

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Teisinė pagalba civilinėse bylose yra labai ribota ir priklausytų nuo ieškinio pobūdžio. Nėra tikėtina, kad teisinė pagalba būtų teikiama asmeniui, kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra ne Jungtinėje Karalystėje. Daugiau informacijos žr. adresu <https://www.gov.uk/legal-aid/eligibility>. Civilinio proceso ieškovams daugiausia atstovaujama remiantis sąlyginiu fiksuoto atlyginimo susitarimu, dažnai vadinamu „nelaimite, nemokate“.

<https://www.lawsociety.org.uk/support-services/advice/articles/new-model-conditional-fee-agreement/>

Kada baudžiamasis teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Civilinis ieškinys baudžiamųjų bylų teisme apskritai neteikiamas. Šios bylos yra viena nuo kitos nepriklausomos.

Ar galiu apskusti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis?

Sprendimas apskusti civilinėje byloje priimtą sprendimą priklausys nuo aplinkybių. Daugiau informacijos žr. adresu

<https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part52>

Jeigu teismas man priteisė žalą atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Pagal Anglijos ir Velso teisės sistemą vykdymo metodą teismo sprendimą turintis kreditorius renka visiškai savo nuožiūra. Civilinių bylų teismai siūlo įvairių metodų, kuriais kreditorius gali įvykdyti sprendimą savo naudai. Šie metodai – tai turto areštas (*warrants of control*), pajamų areštas (*attachment of earnings*), nurodymai trečiajai šaliai sumokėti skolą (*third party debt orders*), įmonės mokėtinų sumų arešto orderiai (*charging orders*), pardavimo orderiai (*orders for sale*) ir kt. Daugiau informacijos: <https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money/enforce-a-judgment>

Paskutinis naujinimas: 16/10/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.